

MACHAKOS UNIVERSITY

University Examinations 2022/2023

SCHOOL OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

DEPARTMENT OF LINGUISTICS AND LANGUAGES

SECOND YEAR FIRST SEMESTER EXAMINATION FOR BACHELOR OF

EDUCATION/ BACHELOR OF ARTS

AKS 301: KISWAHILI STRUCTURE

DATE:16/12/2022

TIME:8.30 – 10.30A.M

MAAGIZO: JIBU SWALI LA KWANZA NA MENGINE MAWILI.

SWALI LA KWANZA (30MARKS)

- a) Fafanua dhana hizi: (alama 6)
- Fonimu
  - Foni
  - Alofoni
- b) Ainisha kononanti za Kiswahili kwa kuzingatia kigezo cha mahali pa kutamkia. (alama 14)
- c) Eleza kanuni mbalimbali zinazotawala mfuatano wa irabu za Kiswahili katika maneno. (alama 10)

SWALI LA PILI (20MARKS)

- a) Dhihirisha mikondo yoyote mitano ya kifonolojia katika lugha ya Kiswahili. (alama 10)
- b) Nyambua vitenzi vya kiswahili katika kauli tano tofauti. (alama 10)

SWALI LA TATU (20MARKS)

- a) Tambua na ueleze aina sita za nomino. (alama 12)
- b) Fafanua aina kuu za vielezi vya Kiswahili. (alama 8)

SWALI LA NNE (20MARKS)

Mbaabu (1992) anapendekeza uainishaji wa ngeli za Kiswahili kwa kuzingatia vionyeshi vya karibu.

- a) Jadili makundi ya ngeli aliyobainisha. (alama 12)
- b) Thibitisha kuwa uainishaji huu ni bora kuliko unainishaji wa awali. (alama 8)

SWALI LA TANO (20MARKS)

- a) Tofautisha kati ya:
- i. Kiima na kiarifu (alama 4)
  - ii. Shamirisho na chagizo (alama 4)
  - iii. Kirai na kishazi (alama 4)
- b) Kwa kuzingatia kigezo cha muundo tunaweza kuainisha sentensi tofauti. Eleza. (alama 8)